

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60/ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO/ OGLASI PO
CENIKV/ POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. B.188

ORJUNA

VREDNOSTNO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI/
ROKOPIŠI SE NE VRA-
ČAJO/ ANONIMNI DO-
PIŠI SE NE PRIROČV-
TEJO/ POŠTINA PLA-
ČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Mestna Orjuna ZAGORJE
ob Savi

priredi dne 21. septembra 1924

slavnostno RAZVITJE PRAPORA

S P O R E D :

1. Ob 9. uri sprejem gostov na kolodvoru.
2. Ob pol 11. uri zbor pred Sokolskim domom in pohod v Zagorje.
3. Ob 11. uri razvitje prapora na trgu v Zagorju.
4. Pohod v Toplice in defiliranje čet na trgu v Toplicah.
5. Ob 12. uri kosilo v naprednih gostilnah.
6. Ob pol 15. uri VELIKA VRTNA VESELICA v Sokolskem domu.
7. Na veselici srečolov, šaljiva pošta, ples itd.

Pri prireditvi svira slavna domžalska godba.

Bratje, sestre, somišljeniki! Nacionalna čast zahteva polnoštevilno udeležbo!

Zdravo!

ODBOR.

Prebivalstvu v Zagorju in drugod!

Dobro znani elementi, ki jim je mnogo do tega, da bi se o priliki razvitja prapora zagorske Orjune, dne 21. t. m., ponovili tragični trboveljski dogodki, širijo po Zagorju in okolici peklensko laž, da pride ta dan Orjuna v Zagorje z namenom, izzvati spopade in prelivati delavsko kri. Enaka lopovska namiganja priobčuje tudi ljubljanski »Slovenec«.

Namen teh vesti je očiten. Nihovi razširjevalci hočejo zbuditi v delavstvu občutek, kakor da je po naši prireditvi ogrožena njegova varnost, njegovo življenje in imetje. Tako zbegano in nahujskano, naj bi ljudstvo po trboveljskem primeru navahlo na Orjuno; došlo naj bi do novega krvoprelitja — in potuhnjeni obrekovalci bi kovali iz delavskih in orjunaških trupel svoj zločinski politični kapital!

Opozarjajoč prebivalstvo in javne oblasti na infernalno zlobnost teh vesti in njihovih razširjevalcev, ugotovljamo in proglašamo sledeče: Orjuna ima dne 21. t. m. namen, razviti v Zagorju prapor svoje mestne organizacije in prav nič drugega! Ta namen bo izvršila, pa naj bo posameznikom prav ali ne, v popolni mirni ljubezni in odkritem prijateljstvu do vseh poštenih ljudi brez razlike strankarskega prepri-

čanja. S strani Oblastnega odbora in Mestne organizacije Zagorje so izdane točne odredbe, ki jamčijo za absoluten red in mir, v kolikor sta red in mir odvisna od Orjune.

Zagorsko prebivalstvo naj se ne boji z naše strani prav nikakega neprijateljskega nastopa in naj se ne da zapeljati brezvestnežem, ki bi radi že vnovič pisali svoje klete račune z nedolžno krvjo.

Orjuna ni sovražna nikomur, najmanj pa delavstvu, in ne izziva in ne napada nikogar, kdor ne vzdigne roke zoper njo! Dokaz tega sta naš razvitji praporov v Radovljici in Domžalah — dokaz tega bo nedeljska prireditev v Zagorju.

Vsekako pa je ukrenjeno iz naše strani i s strani oblasti vse, da v slučaju kakerega, pa bodi le najmanjšega incidenta, ne bi moglo biti ne dvoma ne prerakanja o tem, kdo ga je zakrivil.

Orjuna ga ne bo zakrivila. Naše upanje in naša iskrena želja je, da ga ne bi zakrivil niti nasprotniki njenega programa.

Zdravo!

Oblastni odbor Orjuna v Ljubljani.
Mestna organizacija Orjuna v Zagorju.

Aretacija br. ing. M. Kranjca.

Sprem'te se, sprem'te ...

Danes, dne 17. septembra t. l. je bil ob 11. uri dopoldne aretiran naš oblastni predsednik inž. Marko Kranjec. Ker smo trdno prepričani, da se bo njegova nedolžnost izkazala v najkrajšem času, pozivamo vse članstvo, da ohrani mirno kri. Brata predsednika nadomestuje

do nadaljnjega brat Vladimir Levstik.

Obenem pa pozivamo vse organizacije, da se v smislu okrožnice z dne 16. t. m. udeležijo v čim večjem številu razvitja prapora naše vrle organizacije v Zagorju. Naprej do končne zmage! Zdravo!

Oblastni Odbor v Ljubljani.

Kar je »Slovenec« in ves ostali »katoliški« tisk škofa Jegliča toliko časa prorokoval in tako nestrpno pričakoval, to se je zgodilo v sredo dne 17. septembra 1924., ko je slavna policija aretirala predsednika Oblastnega odbora za Ljubljano, br. ing. Kranjca.

Po tromesečnem neprestanem denunciranju po časnikih, shodih, z interpelacijami v Narodni skupščini in končno celo s samim vstopom v vlado, se je posrečilo doseči 21. klerikalnim tigrom, da so spavili v zapor njim najbolj osovraženo in nevarno osebo. Saj se niso v ta na-

men prav nič obojavljali posluževati se najogabnejših sredstev, ki so jih zmožni samo nedolžni morilci Komarja in Brenceta.

Tako je prišlo po treh in pol mesecih državno pravdnitvo v Celju do tega, da je izdalo v ta namen nalašč v Ljubljano poslanemu uradniku ukaz, naj se ing. Kranjca aretirajo. Aretacijo sta izvršila dva detektiva, ki sta prišla dne 17. IX. ob 11. uri v carinski laboratorij na kolodvoru, kjer službuje kot kemik br. ing. Kranjec. Detektiva sta izjavila bratu predsedniku, da imata nalog ga aretirati in sta ga nato tudi

pozvala s seboj. Peljala sta ga na policijsko ravnatelstvo, kjer je bil kratko zaslišan. Iz policijskega ravnatelstva je bil odveden na glavni kolodvor, kjer je še pokosil. Po kosilu pa je bil odpeljan z vlakom ob 12¹⁰ v Celje. V Celju so ga pozdravili bratje Celjani na čelu z br. ravnateljem Celjske posojilnice, Drag. Kraljem, ki so tudi poskrbeli zanj vse potrebno. V Celju je bil takoj odpremljen v zapore celjskega okrožnega sodišča.

Vzrok aretacije drži državno pravdnitvo v Celju v največji tajnosti vendar pa je skoro gotovo, da je v zvezi s trboveljsko tragedijo. Po drugi verziji pa tiči v tem prozoren namen na nek način onemogočiti in preprečiti razvitje prapora v Zagorju, kar pa je popolnoma nemogoče, ker smo sedaj še bolj, kakor kdaj popreje sklenili, da se to razvitje mora vršiti.

Uverjeni pa smo tudi, da se bo nedolžnost brata predsednika Kranjca izkazala v najkrajšem času.

Če pa bi se hotelo njegov sedanj položaj izbrbljati od katerekoli strani, tedaj naj bodo ti krogi uverjeni, da bomo mi zanj odgovorili tako, kakor pač znamo le mi! Zatorej opozarjamo članstvo, da ohrani v tem oziru popolnoma hladno kri in disciplino ter se neomejeno pokorava odredbam Oblastnega Odbora, ki se bo v slučaju potrebe že obrnil nanj.

Če vidi v tem opozorilu »Slovenec« kako protiakcije, svobodno mu! Opozarjamo pa ga že danes, da »ne bo pozneje sitnosti«, da je časa našega potrpljenja že napolnjena do roba. Treba je le še kapljice in zna se vam, pobožni uredniki in farizeji, pripetiti, da boste morali vi zbežati iz svojih ponesnih palač v »mišje luknjice«, kamor podite v svoji zelotski zlobi Orjuno. Čuvajte se! Kajti sramotenje naših grobov in vsega kar nam je bilo svetega še nisimo pozabili in prav lahko se vam zgodi, da bo Vas izpihnil orjunaški vihar iz slovenske srede!

dr. Žerjavu, ki uživata isti sloves, kakor g. Davidovič.

Pač pa je vprašanje, kako daleč bo segel zakon po krivce nazaj. Eno leto so bili klerikalci v opoziciji, in samo zato niso prišli do obče pojedinje, prejšnja perioda pa je polna klerikalnih afer. Ali bo segel zakon proti korupciji v čase stvarne demobilizacije? Če bo, potem bodo z Lazo Markovičem, Velizarjem Jankovičem, Radom Pašičem in drugimi tiči sedeli na zatožni klopi vsi slovenski klerikalci. Ali bo pala pod ta zakon znana Koroščeva solunska kupčija z moderci, pudrom in svilenimi nogavicami?

Da so klerikalci pametni, bi se ne postavljali v pozjo ogorčenega pošteniaka, ko med njimi kar mrgolci tatov iz plebiscitne in demobilizacijske dobe.

Ker so klerikalci v vladi; se bodo seveda silili h koritu, da jih bo moral poštenjak Ljuba energično odvrniti in tepsti po rilcih. Da se nadejajo časov egiptovskih loncev, in sedem debelih let je znak to, da katoliški denarni zavodi zvišujejo stanje nameščenstva, ker vohajo konjunkturo.

Korupcijski zakon pozdravljamo in želimo, da bi ne bil samo udarec v vodo. Karkoli bo dosegel v pobijanju korupcije, bo v prid državi. Želimo pa, da se začne trebiti pri glavi, kajti od tam se je širila gniloba.

Končujemo z geslom: Zaslugi čast, zločinu kazen. Zagrebška revija »Nova Evropa« je lani predlagala, da je treba g. Pašiču za njegove velike zasluge postaviti spomenik, za njegova zla dela pa ga dejati na zatožno klopi.

Če se to zgodi z vsakim, bo imel g. Pašič za družino vse naše klerikalne voditelje, spomenik bomo postavili pa samo njemu. Žebotu in Žebotom vendar ne bomo postavljali spomenikov, tako fanatični prijatelji domače favne nismo!

Zakon proti korupciji.

Nesporna potreba takega zakona leži na dlani, kajti samo korupcija, ki se je razvila pod očetovsko patronanco »našega v borbi za narodove ideale osivelega premijera« g. Pašiča, imamo pripisati sedanj položaj naše države.

Upravna korupcija je ustvarjala plodna tla za vsa sredobežna stremeljenja, ustvarjala je predpogoje za plemensko mržnjo, ker so bili glavni korupcionisti baš pripadniki srbskega dela našega naroda.

G. Pašič, ki je dovožil ministrom Markoviču, Jankoviču in Koljcu tako gorostasne zlorabe njih visokega položaja, ki je mirno gledal njihove poneverbe, je storil to samo zato, da je tudi sinek Rade lovil mastne kose pri tej lopovski pojedinji. Siromak Rade je vso vojno prebil na francosko-švicarski fronti, kjer je med večno življenjsko nevarnostjo tihotapil skozi goste vrste blajtarjev v očetovih diplomatskih kovčegih platino za Nemce. Po vojni pa je prenesel svoje delovanje, ki je postavilo v čudno luč diplomate kraljevine Srbije in jih žigosalo kot sleparske tihotapce, na beograjsko Čaršijo. Organiziral je pisarno za oddajo državnih dobav, da je lahko uganjal orgije s šampanjcem in ženskami, obenem pa bogato hranil cincarsko porodico z drobci svoje milijonske zarade in tudi za svojo grško žlahto je skrbel, kakor se spodobi sinu našega »priljubljenega sivega premijera«.

Trgovci in industriji, ki so se hoteli udeležiti državnih dobav, so morali v svoje ponudbe vračunati znaten stalen odstotek, ki ga je novodobni beograjski Rade-paša pobiral kot harač od raje. Seveda je šlo vse to v breme države, kajti trgovci so se morali odškodovati za harač. Da vrli otec tudi sam sebe ni pozabil, je samoobsebi umevno, ker bi sicer ne bila vsaka liha na vogalih in križiščih beograjskih ulic Pašičeva in v Berlinu bi ne bilo tiste ulice, ki bi se lahko imenovala Pašič-gasse, ker so vse liše v njej last »našega častitljivega premijera«.

Ta korupcina mafija, ki obstoja samo iz večsrbskih plemenskih šovinistov, je eksploatirala tradicijsno in obče znano in priznano junaštvo srbskega naroda tako dolgo, da je naša država, tvorba tega naroda, prišla zaradi koruptnosti naših oblastnikov v pregovor po vsej Evropi.

Vsak dunajski čifut in vsak budimpeštanski krivonosec je trdil, da je pri nas vse napredaj in da bi se dobila za primeren denar celo ča-

stljiva brada Pašičeva; če bi je sam ne dal, bi mu jo sigurno izpulil sinko Rade. Ker pa sive častitljive premijerske brade niso trgovski artikel in ni nihče hotel trošiti ogromnega novca za tako subtilno kaprico, ima g. Pašič še danes svojo brado.

Najbolj pa se je širila korupcija v nesrečni zemlji Južni Srbiji, kjer so divjali, pljačkali in ubijali v imenu partije izmečki in pokvarjeni pol-inteligenti ter tirali narod v gore med odmetnike, propagandi bugarašev pa odpirali vrata na stežaj. Če bi se to partijsko gospodarstvo nadaljevalo še par let, bi morali iti vsi prebivalci v Kačake, da se obranijo sodrge, ki jim jo je poslal na vrat režim g. Pašiča.

Mase, ki rade identificirajo brez kritike, so vsa ta zla dela pripisovale Srbom. Iz tega istovetenja se je zanetil požar separatizma in plemenske mržnje na vseh koncih in krajih naše države.

Kdor je zasledoval javno življenje po vojni in drugih državah, ve, da korupcija ni jugoslovanski specifikum. V Ameriki so bile razkrite ogromne korupcijske afere s petrolejem, kojih niti so držale naravnost v okolico samega predsednika, na Francoskem so imeli gorostasen bančni skandal, Čehoslovaška je imela svojo bencinovo in petrolejsko afero, na Saškem pa je bil celo minister obsojen zaradi tatvine.

Razlika med nami in drugimi je samo ta, da so drugod najvišje oblasti energično posegle vmes, brezobzirno razgalile in kaznovale krivce, pri nas pa jih je g. Pašič ščitil in negoval vse samo iz tega ozira, da obdrži partijo na površju in da njegov vrli sinko Rade ne pride na zatožno klopi.

Čika Ljuba Davidovič, mož, ki na njegovi časti ni niti najmanjše pege, je uvidel vse to in hoče uničiti zlo pri korenini, za vsako ceno hoče posekati hidri korupcije neštevilne glave, ki ogrožajo državo in jo tirajo v propast. Pozdravljamo starega borca pri njegovem delu, odobravamo iz vse duše njegovo stremeljenje po konsolidaciji, ki jo je režim g. Pašiča ustavil za vsa leta, odkar obstoja Jugoslavija. Najlepši čas je zamujen. Ne samo, da je zamujen; ves ta čas je Pašičev režim deloval z vsemi silami v škodo države.

Smešna pa je poza naših klerikalcev, ki tako žugajo svojim nasprotnikom s tem zakonom. Vsa jugoslovanska javnost ve, da se s tem zakonom ne bo moglo nastopiti niti proti Pribečeviću, niti proti

Z MALIM STROŠKOM
VAM NAPRAVI
JUHAN
NAJBOLJŠO HRANO!

Kakor da bi v loterijo stavil, je

kupiti resnično dobro in poceni sukno za obleke. — Kdor hoče biti gotovo osrečen, ta naj si isto nabavi vedno le pri tvrdki

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA.

REMINGTON Mod. 12.

brezstični pisalni stroj.

Franc Bar, Cankarjevo nahr. 5. Tel. 407

KARO-čevlji
Maribor, Koroška 19.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

Kdor Orjunaš — ta bo v nedeljo v Zagorju!

Orjuna in obč. volitve v Mariboru.

Že pred letom dni je vodstvo mariborske Orjune mislilo na potrebo skupnega nastopa vseh Slovencev pri prihodnjih mariborskih občinskih volitvah, ker je vedelo, da se le na ta način da ohraniti mestni magistrat v popolnoma naših rokah. Ko se je letos pozimi istotako na poziv Orjune, sestel medstrankarski odbor, ki je imel namen uvesti skupno akcijo in pripraviti skupni shod proti protežiranju Nemcev s strani tedanje vlade, je delegat Orjune, brat dr. Šnuderl, ki je sestanek sklical, postavil na dnevni red tudi vprašanje prihodnjih občinskih volitev. Na tej osnovi se je potem osnoval poseben medstrankarski odbor, katerega prvi seji je prisostvoval delegat Orjune in predložil tudi načrt proporcionalne sestave skupne kandidatne liste, katerega je izdelal brat Reharr in ki je z malimi spremembami tudi obveljal.

Tedaj se je pa zgodilo nekaj, česar nihče ne bi pričakoval. Gospodje strankarji, posebno delegati SLS, so izjavili, da je Orjuna svoje delo opravila in — lahko gre. Sklenili so, da delegat Orjune nima več pravice sodelovati v omenjenem odboru. Naravno, da se Orjuna ni hotela dalje siliti, ostala pa je pazljivo na straži, da podvzame novo akcijo, če bi jo strankarji polomili; če bi se pa skupen nastop absolutno ne dal doseči, bi Orjuna podvzela samostojne korake v svrhu postavitve nadstrankarske nacionalne liste proti vsem in tudi proti nepomirljivim slovenskim strankam. Razgovori v medstrankarskem odboru so pa uspevali povoljno in tako Orjuni ni bilo več treba poseči v akcijo do prošlega tedna, ko je pričel dejanski volilni boj. Dasiravno je bila Orjuna za svoje delo tako nesramno potisnjena v stran in dasiravno delo za SLS, ki bo imela po zmagi bloka največ, brez dvoma celo mnogo preveč koristi, kakor bi jih smela imeti po svoji resnični in ne fiktivni moči, ni ravno popularno za Orjuno, se je vendar oklenila popolnoma prostovoljnega in absolutno nesebičnega dela za zmago bloka. Da obrazloži vodstvo članom-volilcem načelno stališče Orjune do strankarstva in do sedanjega medstrankarskega Narodnega bloka, je sklicala za soboto 13. t. m. ob 20. uri v vestibul »Narodnega doma« javen volilni shod. Poziv na shod je bil objavljen v vseh listih, prinesla ga je tudi »Straža«, samo da je izpustila ime sklicateljev. Do tu bi bilo vse v redu. Dan po objavi v »Straži« pa je prinesel ljubljanski »Slovenec« nanavnost kanibalstvo nesramen napad na Orjuno, kateri je podtikal ribarjenje v kalnem, neiskrenost in dosegel višek s tem, da je sodelovanje Orjune pri agitaciji za občinske volitve odklonil! V po-

nedeljek 15. t. m. pa se je temu mnenju pridružila tudi še »Straža« sama.

Človeku, ki misli trezno, se zdi to postopanje naravnost blazno. Orjuna dela za zmago Narodnega bloka in torej tudi za zmago SLS in to ne da bi imela na listi bloka svoje kandidate, izdaja denar za plakate in druge stvari, ki so potrebne in poziva pod pretnjo kazni vse svoje člane-volilce, da se dne 21. t. m. udeležijo volitev in glasujejo za Narodni blok — ona stranka, ki ima na skupni listi največ kandidatov, pa jo napada in odklanja celo njeno delo. Tako daleč gre torej strankarsko sovraštvo stranke, ki pravi, da je krščanska in katoliška! Kaj bi bilo, če bi Orjuna res stala tisoč kilometrov moralno višje kakor stoji »Slovenec« in »Straža« in bi pozvala svoje člane-volilce, katerih je preko 500, da se dne 21. t. m. ne udeležijo volitev? To bi Orjuna lahko storila po teh napadih in nihče na svetu bi ji ne mogel ničesar očitati! Članstvo samo je vodstvu tudi res stavilo ta predlog in je bilo treba precej napora s strani voditeljev, da se je pomirilo. Da bi v takem slučaju šla zmaga Narodnega bloka rakom živžgat, ve vsak mariborski otrok.

Kljub vsemu temu je Orjuna sklicala za soboto 13. t. m. shod, ki je bil obiskan tako dobro, kakor noben shod blokoviških strank. Shod je otvoril v imenu sklicatelja, Oblastnega odbora, tajnik brat dr. Miloš Vauhnik ter v kratkih besedah karakteriziral nemški in nemčurški volilni boj, na to pa dal besedo oblastnemu predsedniku bratu Radivoju Reharrju, ki je obrazložil principijelno stališče Orjune do volitev v splošnem in do sedanjih mariborskih občinskih specijelno. Naglasil je, da je to prvi volilni shod Orjune ne le v Mariboru, ampak sploh v celi državi. Orjuna, ki ima na svojem praporu napisano geslo »Za Nacijo«, ni šla in nikdar ne bo šla v volilni boj za kako stranko, gre pa v sedanjih mariborskih volilni boj, ker gre za narodno in ne strankarsko stvar. Orjunaši niso pogojni nacionalisti, ampak brezpogojni in bodo delali za narod in državo tudi takrat, če se jih bo za p'lačilo blatilo in tudi takrat, če se jim bo to prepovedalo. Nekvalificiran napad neodgovornega človeka v »Slovenec« Orjune ne more disgustirati, še manj pa jo odvrača od nesebičnega dela. Nato je na podlagi številnih in faktov dokazal, da izgledi Narodnega bloka niso tako sijajni, kakor si domišljajo nekateri strankarski gospodje, ki položaja ne znajo prepoznati objektivno, ker so preveč zaverovani v svojo namišljeno moč. Če bo vsak storil svojo dolžnost, je zmaga seveda izven dvoma, toda ta zmaga ne sme biti le relativna, am-

pak absolutna. Diferenca med zmagovalci in nasprotniki ne sme šteti le par glasov, šteti jih mora stotine. Zato poziva pod pretnjo kazni vse člane, da se 21. septembra udeležijo volitev. Za svoja izvajanja je žel obilno odobravanje zborovalcev.

Kot tretji govornik je nastopil član O. O. brat Janko Arnuš, ki je v primerih očrtal delo Nemcev in naše slovensko delo, naglašujoč, da nam morajo biti Nemci učitelji in vzgled. Pozval je na brezobziren boj kot nemških in nemčurških podjetij, posebno onih, ki se nahajajo na nemški kandidadni listi. Četrty govornik, oblastni čelnik brat dr. Irgolič je obrazložil historijat postanka bloka, za katerega je dala inicijativo ravno Orjuna. Zmagati mora narodna lista, a če bi se vendar zgodilo, da bi zmagali Nemci, dokler bo živ le en Orjunaš-četnik, na magistrat ne bodo prišli in tudi če bi jih ščitili vsi policijski komisarji in veliki župani. Oba govornika, br. Arnuš in br. dr. Irgolič sta žela burno odobravanje in bila večkrat prekinjena od navdušene množice. Končno se je oglasil k besedi še br. Grgič, ki je pozdravljaj skupen nastop ter ga primerjal s

skupnimi nastopi Slovencev v Trstu in na Primorskem. Krasno uspehl shod je zaključil tajnik brat dr. Vauhnik s prečitanjem nemške kandidatne liste in s ponovnim pozivom k disciplini na dan volitev.

Tako je odgovorila Orjuna na nekvalificiran in blazno neverjeten izpad časopisja SLS in s tem jasno pred vso javnostjo dokazala, da je nepomirljivost in hujskaštvo k mržnji in razdor na strani SLS in ne na njeni. Danes, ko stojimo na predvečer odločitve usode jugoslovenskega Maribora, hočemo, da se izvede do konca naše delo, izjavljamo pa svečano, da je to zadnje delo Orjune za druge in da bo po teh volitvah delala absolutno le s svojimi močmi in za svoje jasne in brezkompromisne nacionalne cilje. Oni, ki so našo pomirljivost in dobrohotnost poplačali z batino, naj se zavedajo, da v bodočnosti ni več kompromisa!

JUTRI 21. T. M. MARIBORSKI NACIONALISTI VSI NA VOLIŠČA! VRZITE KROGLJICO V SKRINJICO NARODNEGA BLOKA, KI JE PRVA!

20. IX. 1908.

Malo je v naši zgodovini svetlih momentov, na koje bi lahko ponosno pokazali rekoč: »Evo jih dokumentov našega hotenja po svobodi in samostojnosti. Par uporov, nekaj kmečkih puntov in svetla doba reformacije, v koji so pobili in izgnali zadnje poštene Slovence, ter pri koncu smo. Bili smo pač sužnji in robovi, ki so v biču in jarmu videali ideal svojega življenja.

Prišel pa je usodepolni 20. september 1908, ko je tudi sužnjska kri najpokornejšega in najponižnejšega tlačana na svetu zavrela. Slovenska kri je tedaj obšla mrzel tlak ljubljanskih ulic. Bila je prelita na povečje tujih pandurjev. Šestnajst let je danes od tega, odkar je vstalo naše pleme iz mrtvaškega miru in robskega molka ter zahtevalo svoje najprimitivnejše državljanske in človeške pravice in na kakšnem stališču stoji danes?

Šestnajst let je minulo odkar sta omahnila v prerani grob kot žrtvi avstrijske soldateske dva naša predhodnika, Lunder in Adamič, ki sta s svojo krvjo potrdila, da slovenstvo še živi in da ni daleč dan, ko bo prerajeno v jugoslovensku doživelo svoje Vstajenje.

V svobodi praznujemo danes šestnajsto obletnico 20. septembra 1908. Praznujemo pa jo v srdu in togoti, kajti resnično je, da se vijejo danes nad našimi mesti prapori svobode, da se vije ponosni barjak Jugoslovenski nad Ljubljano. Resnično pa je tudi, da se vije danes nad dušami slovenskega plemena bolj kakor še kdaj doslej prapor reakcije, simbol Dunaja in črne Rima.

Hlapci smo bili in hlapci bomo ostali vse do tedaj, dokler ne bomo za vselej obračunali z našo preteklostjo, z vsemi, ki so nas vodili v robstvu in pokazali, da smo res vredni svoje svobode. Hlapci smo svojih napak in našega zgrešenega političnega življenja. V hlapčevski uslužnosti dere narod za politiki špekulanti, ki ga pod vsemi finesami, od najskrajnejšega komunističnega anarhizma pa do najbolj državotvornega demokratizma in radikalizma zavajajo v bratomorni boj. On je danes edini činitelj in izraz aktivnosti našega naroda, ki ga popolnoma zaposluje in mu pije najboljše moči. Posledice pa so, da se po vseh ogromnih žrtvah našega naroda v svetovni vojni odpirajo še vedno gonile in da mora peščica poštenih in častitih mož žrtvovati svoje idealne duše na oltar Domovine. V pospeševanje tega krvo-

prelitja so iznašli sto in sto formul, za katere se narod bje, dočim si pa kujejo »pošitičarji« moralni in materialni kapital za nadaljno omogočenje svojega razovalnega početja.

Kakor Babilonci se preriva narod med seboj pri notranji ureditvi naše države. In kakor je ostal babilonski stolp radi prevelike zgovornosti svojih graditeljev nesezidan, tako je še tudi danes nedograjena naša država po šestih letih svobode in samostojnosti.

Teda ne samo to, da še ni dozidana, radi bratske nesloge in neumestnih političnih preprirov se ruši še ono, kar je bilo zgrajeno s tolikimi žrtvami in trpljenjem, razpada danes v veliko veselje notranjih in zunanjih sovražnikov države, ki dvigajo danes bolj, kot kdaj popreje svoje glave. Ni jim dovolj, da se lahko svobodno gibljejo, nego oni nas že danes pod raznimi krinkami in raznimi gesli ubijajo in izživajo. Ponavljja se leto 1908., samo s to izpremembo, da so nas takrat samo sramotili, psovali in izživali, dočim nas sedaj v šestem letu svobode pobijajo kot stekle pse.

Leta 1908. so nas pobijali šovinstično - nacionalni smrkavi avstrijski lajnanti, danes pa nas pobijajo šovinstično zagrizeni komunisti, klerikalci, hanaovci, sraovci, makedonstvujoči in vsi, ki jim je na srcu propad naše države. Tako imamo danes poleg grobov Lundra, Adamiča, Endlicherja, Windscherja tudi grobove Franceta Šlajpaha, Stanka Znidaršiča in Zarka Boltavzerja.

Ob naši zapadni meji par ur od Ljubljane pa leže kalabreški banditi in mirno čakajo, kdaj se bomo do zadnjega poklali med seboj, ko bodo lahko v imenu dvatisočletne italijanske kulture zasedli grobove slovenskega plemena. Na Karavankah pa tudi čaka svoje ure nemški Michel, da pokonča še morebitne preostale po bratomorni vojni.

Kdaj je bilo huje tedaj? L. 1908. ali je sedaj leta 1924.? Takrat je bilo slovenske pleme prepojeno duha nacionalizma, upora in revolucije, danes pa ga preveva duh separatizma, defetizma in sramotnega, tisočkrat prokletega bratomorstva. Iz zanosnih in zavednih revolucionarjev leta 1908., ki so svojo revolucionarno voljo tudi s krvjo podpisali, je nastala v letu 1924. banda Kajna, propalih morilcev svojega lastnega brata.

Oj, vi vsi, ki ste še pošteni v našem narodu. Poglejte in ozrite se po poti, ki pelje vas in nas v neiz-

bežni pogin. Pokažite hrbet vsem, ki so vas razdvajali in zavajali v greh in zločin. Zapustite krvave Pilate in črne farizeje! Stopite v naše vrste in oklenite se naših s krvjo in poljubi umirajočih blagoslovljenih praporov, ki naj nas in vas povedejo preko svetih grobov. Zriev 20. septembra 1908 in 1. junija 1924, preko zmage nad notranjnimi sovražniki države, do sinjega Jadrana in tužnega Gosposvetskega polja.

PEVCI! Pristopajte k »Šentjakobskemu pevskemu zboru«!

„ITO“ zobna pasta sigurno odstranjuje zeleni rob na zobeh.

Proslava prebitja solunske fronte.

Mestna Orjuna Ljubljana je pridela v soboto, dne 13. t. m. lepo uspelo proslavo šestletnice prebitja solunske fronte, ko se je iz krvi naših junakov na Kajmakčalanu, Sokolecu in drugih s krvjo blagoslovljenih višin pričela porajati prva kontura sedanje Jugoslavije. Ni več kot šest let od dne, ko je zooril prvi zmagonosni top na ta dan in javil vsem zaslužnim Jugoslovonom, da je konec Velikega petka in tisočletnega robovanja. In vendar ni bilo v Ljubljani tisoč ljudi, ki bi se zavedali veličine te obletnice in jo proslavili v krogu jugoslovenskih nacionalistov. Udeležil pa se je g. francoski konzul de Flach, ki se je izrazil najpohvalnejše o vsej priveditvi.

Proslava in akademija se je vršila v okusno dekorirani veliki dvorani Narodnega doma. Z namenom, da proslavo čimbolj dvigne, je sklenil Mestni odbor privediti tudi akademijo in je naprosil za sodelovanje v ta namen člane kraljevega narodnega gledališča. Akademija se je pričela z igranjem Orjunaške himne, ki jo je prav mojstrsko, kakor tudi vse čas proslave ostale komade, odigral Orkester Sokolskega društva I.

Ko so se porazgubili zadnji zvoki Orjunaške himne, je stopil na govorniški oder predsednik Oblastnega Odbora Udruženja dobrovoljcev za Slovenijo

br. Franjo Peric,

ki je govoril:

Šest let je danes odkar je počil na solunski fronti prvi topovski strel, ki je označil začetek zaključne faze legendarne borbe za naše osvobojenje. Šest let bo te dni odkar je srpska vojska, v katere sestavu so se borile tudi jedinice naših omladinov, dobrovoljci, zlomila v divjem zaletu in po nečloveških mukah sovražnikov odpor, zavzela njegove okope, razbila vse njegove obrambne črte in srla jekleni oklep, ki jo je ločil od srbske zemlje in od bratov preko Drine in Save. Minulo je komaj šest let odkar je razpel silni beli orel svoja krila k zadnjemu podedonosnemu poletu v svetovni vojni in že je skoraj zapadel pozabljenju junaški podvig, ki je prinesel, po večstoletnem robstvu, nam vsem svobodo. Omladinci smo edini še, ki se zbiramo, da praznujemo dan nacionalnega vstajenja in proslavimo večstoletni pokret, med katerega najslavnejše epizode spada: proboj solunske fronte.

NAZNANILO.

Cenjene odjemalce in p. n. občinstvo opozarjam na svoj novo ustanovljeni

torbarski obrat

kjer se izdelujejo potne torbe, kasete in kovčegi iz usnja in platna v raznih formah in velikostih. Sprejemajo se tudi naročila za specialne torbe in kovčege, n. pr. za razne vzorce, za trgovske potnike itd.

Velika izbira raznih torbic in kovčegov od najmanjših do največjih.

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova 13. -- Slomškov trg 6.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA R. Z. Z. O. Z.

Obrestuje

vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po 8%

v novopreurejenih prostorih

v LJUBLJANI

MESTNI TRG št. 6

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo, proti poročstvu in proti zastavi.

Radosti drhti srce ob spominu na tiste dneve mrzličnega pripravljaja, ko nam je bila duša polna pričakovanja, polna upa in nade.

sredstvi, — do kraja tisto delo katero smo začeli na bojnih poljanah, a smo ga, prelahkoverno zaupač, nesposobnim krmilarjem izišlim iz stare izživele generacije.

VESELJE IN ZADOVOLJSTVO

sije z obraza vsake gospodične, ko vidi snežno-belo perilo. Z lahkoto in malo denarja doseže to, ako kupuje vedno le

milo GAZELA

kategora se dobi v vsaki trgovini

Toda, Bog pravde je bil z nami; silna volja in železna odločnost so premagale vse ovire. Uspeli smo že po prvem naletu. Padle so bolgarske postojanke, zmehčale so se sovražnikove vrste; proboj vsled katerega je razpadla solunska fronta,

V vezi s tem spominimo se pa na današnji dan tudi prežrte srbske šajkače, pod katero smo vodil in izvojevali borbo za našo svobodo: Zdravo, simbolu pobeде in naše svobode! — Zdravo, pa tudi junaki vojski, ki nam je prižgala luč svobode! — Zdravo, jugoslovski diviziji, po zaslugi katere smo bili uvrščeni med narode zmagovalce!

Solunskemu proboju je sledil zlom ostalih front in razpad centralnih sil, s katerim je bil dosežen v splošnem tudi naš vojni smoter: ustvaritev velike neodvisne nacionalne države od Triglava do Bitolja in Djevdeliije.

Globoko zasnovani govor je žel dolgočasno in oduševljeno odobravanje vseh navzočih, ki so klicali Kralju, Vojski, Dobrovoljcem in Orjuni.

Probaj solunske fronte, ki je bil neposreden povod za konec svetovne vojne, znači skrajni in nadčloveški podvig izmučenega in skoraj obupanega naroda, ki najde še v zadnjem usodnem trenutku vero v samega sebe in strne vse svoje sile, da zmaga v borbi za svobodo in boljšo bodočnost.

Za njim je nastopila članica kr. opere gospodična Olga Korenjakova in ob spremljanju g. dirigenta Balatke zapela umetniško dve globoko občuteni ariji. Za svoje krasno petje je žela viharno odobravanje navzočih in ji je bila poklonjena tudi lepa kita cvetja. Z nič manjšim uspehom pa sta tudi pela člana narodne opere gospoda Banovec in Šubelj. Po končanih koncertnih točkah akademije je stopil na oder burno pozdravljen

br. predsednik ing. Marko Kranjec.

Odveč je govoriti danes o tem! Ure so zamujene in izgubljene, trenutke ne priključimo nazaj. Preveva nas pa zavest, da ni še dovršeno naše delo in da je pred nami še težka pot, kajti domovina, kakršna je danes, ni tista za katero smo se borili; ker ni takšna kakršno smo si zamišljali v čistem svojem idealizmu in kakršno so gledali umirajoči borci v zadnjih svojih izdihljajih.

Po pozdravu vsem navzočim sestram, bratom in ostalim udeležencem proslave je prešel k pomenu proslave. Podčrtal je tri velike periode razvoja jugoslovenske misli. Prva perioda je bila ves početni razvoj in razmah Jugoslovenstva do trenutka, ko je pečil v Sarajevu strel Principa in podrl nositelja in predstavnika reakcije in tiranstva. Druga perioda se je pričela z atentatom na Franca Ferdinanda in končala s probojem solunske fronte. Je to perioda, ko so vlačili jugoslovenske nacionaliste v ječe, temnice, internacijska taborišča in jih gonili na strelišča in pod vešala. Bila je to doba preiskušnje in trpljenja, ki se je končala šele s probojem solunske fronte.

Pričela se je nova doba, ki še ni končana in zaključena. Je to doba, ko gospodarijo v zemlji in državi vsi oni, ki so delali z vsemi silami preje, da onemogočijo njen obstanek in razvoj. Tej dobi pa bo napravila konec Orjuna, ki bo postavila mejnik tej tretji epohi in pričela z novo četrti epohi Jugoslavije, kakršno so si zamišljali umirajoči dobrovoljci.

Govor je bil sprejet s silnim aplavzom in oduševljenjem.

Po oficialnem delu proslave se je pričela animirana zabava in le prekmalu je bilo treba zapustiti dvorano. Vsa prireditelja je izpadla v moralnem uspehu prav dobro, v organizaciji pohvalno, malo slabše pa v finančnem, čemur pa je vzrok ravno nezavednost »ljubljanske inteligence«.

Ogleni (carbon) papir, navaden THE REX CO., Ljubljana.

Kronika.

NEOBHODNO POTREBNI PRI TRBOVELJSKI PREMAGOKOPNI DRUŽBI.

Z iskrenim zadoščenjem je pozdravil vsak zaveden Jugosloven odlok bivšega ministra za trgovino in industrijo dr. A. Krizmana, ki zahteva, da se odpuste iz vseh podjetij v naši državi vsi nepotrebni inozemski nastavljeni (posebno Nemci) in se nadomeste z domačimi delavnimi silami.

Ta odlok žalibog pri večini industrijskih podjetij ni našel potrebnega upoštevanja. Tako tudi ne, kar je samo ob sebi razumljivo, pri Trboveljski premagokopni družbi. Res je, da je družba odslovila tu in tam kakkega delavca, inozemca, ne pa tudi razne inozemske upravne in posebno še tehniške uradnike. Že samo dejstvo, da so pri družbi uslužbeni v velikem številu tehniški uradniki-inozemci, predvsem inženirji-inozemci (Nemci) od asistentov preko obratnih vodij in nadzornikov do ravnateljev, je jasen dokaz, da Trboveljska premagokopna družba vladne odredbe ne jemlje za resne, oziroma jih kratkomašno ignorira.

Navesti hočemo nekaj konkretnih slučajev v zvezi z gornjimi izvajanjem. Tako so absolutno nepotrebni sledeči inozemci:

Pri premogovniku v Trbovljah: nadzornik inž. Pirchann, vodja strojnega obrata (je zagrizen Nemeec, ne zna slovenski!); obratni vodja inž. Ferndorfer, pred par meseci še Ferjančič (zagrizen nemščur!); inž. Schneider, asistent in provizorni obratni vodja separacije (bivši nemški buršak!); inž. Raab, asistent in namestnik obratnega vodje;

asistent Kobilka, ki je dodeljen nadnemnem kopu, nima niti visokošolskih študij, Pri premogovniku v Kočevju: inž. Keck, asistent (zagrizen nemški nacionalce). Pri premogovniku v Rajhenburgu: nadzornik inž. Koch, Za vse te inozemce imamo Jugosloveni dovolj domačih in zmognih inženirjev na razpolago, ki bi mogli brez vsakršne škode za Trboveljsko premagokopno družbo prevzeti izpraznjena mesta. Saj so znani slučajji, da družba namenoma zavlačuje domačinom - Jugoslovenom napredovanje v službenem činu!

Največa opasnost pa preti našemu inženirskemu naraščaju. Zgodiljo so se slučajji — in to pred kratkim, da so prosili za sprejem v službo k Trboveljski premagokopni družbi trije inženirji Slovenci, a so bili odklonjeni z motivacijo, da so zasledena že vsa mesta. Ta naš naraščaj naj torej gre radi tujih pritencev Nemcev s trebihom za krulhom?

Tem potom opozarjamo mero-dajna oblastva, da store svojo dolžnost, ki jim jo ukazujejo izpolnjevatil tozadevne odredbe pristojnih mini-

strtev glede inozemskih nameščencev in posvečajo pri tem nekoliko več pozornosti — državi v državi — Trb. premagokopni družbi.

Za danes naj to zadostuje, ob priliki bomo pa nadaljevali.

»Slovenec« je precej ufilnil odkar so mu obležale težke lire v žedocu. V svoji krščanski ljubezni pa si pobožni »Slovenčevci« le ne morejo kaj, da se ne bi od slučajja do slučajja obregnili ob Orjuno in jo skušali osvinjati s svojimi blatnimi rokami. Ker vidijo zadnje čase, da v Sloveniji neče in neče biti Orjunskih izgredev, so se vrgli na drugo polje in so pričeli pisati vesti »o nameravanem skupnem nastopu Orjane in Srnaoovcev proti sedanji vladi v korist takozvanega nacionalnega bloka.« Mi vemo dobro, da so resnično gotovi krogi polni take želje, toda energično in kategorično izjavljamo, da nikdar ni mogoč nastop Srnaoovcev in Orjunašev v skupni fronti, ker med nami leži kri, ki je druga neprehodnejša meja, kot so programi naših gnilih političnih strank. Zato je tudi vsako tozadevno ugibanje in širjenje govoric na ta račun dobro premišljena igra, ki pa se pri Orjuni ne bo obnesla. Kompromise lahko sklepajo nacionalni bloki. V eni fronti se lahko vlačuga SLS s komunisti, Orjuna pa bo šla svojo ravnino pot naprej sama, odnosno v zvezi z organizacijami, ki so ji idejno in dejansko po delovanju sorodne in enakomisleče.

Narodni socialisti še vedno skušajo sramotiti s svojimi aberditskimi napadi našo organizacijo in nadaljevati žalostno »Slovenčevco« delo pred lirske katastrofe. Toda častilci šunda à la »Tajinstveni morilec deklet« se proklete motijo, če mislijo, da bodo s svojim lopovskim početjem kaj opravili napram Orjuni. Vedite modri iz dežele ta plavili, da je pred Orjuno sklonil že kdo drugi glavo, ki jo je nosil precej višje kot pa famozni, mehko-možganski kritiki Orjune v vaši sredi. Sicer pa le besnite in divjajte, častilci razbojnikov in ubijalcev, črni nihvalečniki, že smo vam poglobili krinko z vaših spačenih obrazov in že postajate v vedno ožjem krogu svojih pristašev to kar ste. Vse žive dni vašega malovrednega življenja ste lagali trpinom in masi, da jih vodite k blagru, v resnici pa ste prodajali njih pravico in organizirano energijo za svoj lastni umazani hassek in blesk. V vsem svojem delu ste bili ljudski sleparji in podli hlapci, plačanci kapitalizma. S svojo podlostjo ste presegalii vse »dosedanje voditelje delavstva«. In vi, ki ste sami tako polni greha in umazani, da je ni sile, ki bi vas očistila, vi hočete deliti izveščanje in izobčenje nam, ki smo s krvjo naših najboljših potrdili svojo ljubezen do delavstva. Vi kradete poštenje bližnjemu, da si s tem lomite sebi pot in pljujete na naše člane, ki trpe po preiskovalnih zaparih radi denunciacij vam vrednih »Slovenčevih« uradnikov, s svojim

početjem neprestano dokazujete, da ste sami brezčasneži in naprodajniki in da je vaša farizejska morala zgolj gniloba ter smrad. V čast bi si morali šteti vi brezčasni lopovi, če bi lahko zamenjali vaše umazane duše za dušo katerega našega najslabšega izključenega člana.

Narodni dnevnik, ki hoče veljati kot neodvisen in nadstrankarski list, se je tudi dal zapejati intrigam gotovih političnih skupin ter je priobčil opetovano poročila o skupnih akcijah Orjune s separatistično Srnao. Opetovano smo že na najostudnejši način demantirali take tatarske vesti, kojih uresničitev bi nam odvzela naše pravo do življenja. Zato smatramo, da bo »Narodni Dnevnik« gotovo toliko lojaten in priznal javno svojo napako v tem slučaju.

Vsled pomanjkanja prostora je izostalo več dopisov in prosimo, da izvolijo cenji, dopisniki to upoštevati. Prihodnja številka izide v ponedeljek in bomo vse zaostale dopise priobčili v tej zvečki. Uredništvo.

Parna pekarna Jean Schrey nasl. Jakob Kavčič, Ljubljana naznanja, da ima vsak dan večkrat priznano najboljšje sveže pecivo. Telefon šte. 158.

Splošno ključavničarstvo Josip Rebek Ljubljana Cankarjevo nabrežje št. 9 se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Naš pokret. Orjuna Zagorje ob Savi pozivlja vse članstvo, da se udeležijo sprejema gostov na kolodvoru ob 9. uri zjutraj. Zbor v »Sokolskem domu« ob 1/8. uri. Udeležba obvezna! Bratje rez. četniške sekcije se pozivajo na sestanek v soboto, dne 20. t. m. ob 20. uri. Obvezno. Mest. četn. sekcija.

Zbirka za Mariborski O. O. O priliki nekega prijateljskega sestanka v kavarni »Jadrans« dne 4. t. m. se je na inčijativu brata Deua nabralo za Mariborski O. O. 212 Din. V kavarni »Evropa« se je dne 13. t. m. na pobudo br. blagajnika Deleja nabralo v isti namen 45 Din. Nabalracem in darovalcem hvala. Bratje, spomnite se ob vsaki priliki naših blagajni in zbirajte pristo-voljne prispevke. Ekonomška Orjuna sklicuje članski sestanek za Litiijo dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu.

Z zelenim znamem je odklikoval Glavni odbor Orjune v Novem Sadu na svoji seji br. glavarja beogradske Orjune Uroša Bijelića. Razdelitev Orjane Beograd. Spričo neprestanega naraščanja članstva in premale zaposlitve istega je sklenila posebna konferenca Beogradske Orjune, da razdeli Mestno Orjuno na sedem Mestnih Orjun. Po zgledu Zveze ljubljanskih Orjun se je ustanovila tudi Zveza beogradskih Orjun, ki je že pričela z delom. Upamo, da bo ta nepotrebna decentralizacija vplivala kar najbolje na nadaljni razvoj našega pokreta v prestolici.

Rešimo Sokolski Tabor!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA USTANOVLJENA 1900 LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši) se priporoča za vsa v bančno stroko spadajoča dela. P O D R U Ž N I C E: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Logotec. Poštni čekov. račun Ljubljana 10.509. Brzovjavni nastov: BANKA LJUBLJANA. Telefon šte. 261, 413, 502, 503, 504. DELNIŠKA GLAVNICA Din 50.000.000 SKUPNE REZERVE nad Din 10.000.000

Službene objave.

VSEM ORGANIZACIJAM V MARIBORSKI OBLASTI! Mariborski O. O. je poslal te dni vsem svojim organizacijam seznanne formulare z nalogo, da jih izpolnijo in vrnejo v dveh izvodih najkasneje do 1. oktobra. Opozorjamo vse organizacije ponovno na ta rok in na statutarno postopanje, ki bo sledilo v slučaju neizpolnitve. Oblastni odbor brez teh seznamov ne more pričeti z delom, ravno tako se ne morejo formirati bataljoni.

Oblastni odbor Maribor.

ČLANOM IN PRIJATELJEM ORJUNE.

Vse Jugoslovane, člane in prijatelje Orjune v Sloveniji ponovno pozivljamo, da takoj naznanijo vse slučaje nasilja, izživljanja in sličnih napadov nanje Oblastnemu odboru Ljubljana odnosno uredništvu »Orjune«. Orjuna ne toži in se ne žali nikomur. Iznesla pa bo, ko pride čas, pred narodno javnost gola fakta, da se bo jasno razvidelo, na kateri strani so rušilci in kalilci javnega reda in miru. Napravila pa bo tudi sama, ko pride čas, energičen konec vsem abnormalnostim sedanjega stanja večnih izživljanj, napadov in nereda. Za sedaj smo v strogi nevtiralnosti in mirno gledamo razvoj dogodkov; v trdni volji, da nas ne sme nič ganiti iz našega miru in premakniti ter ustaviti na naši poti ravne linije. Zato ponovno naročamo članom, da morajo ostati tudi v bodoče čvrstih živcev in prepojeni najstrožje discipline, brez koje nam je onemogočen vsak uspeh. Naročamo pa tudi članom, da z največjo energijo in žilavostjo zbirajo pod našimi ponosnimi prapori vse Jugoslovane, ki danes stoji še izven naših vrst. Kajti v najkrajšem času nas bo potrebovala država močne in organizirane v železni disciplini in tedaj gorje nam in Naciji, če ne bomo odgovarjali zahtevi tistega historičnega momenta.

Oblastni odbor.

Dopisi.

Radgonski okral. Potom dopisa iz Prekmurja smo šele doznali za odkol ministrstva za agrarno reformo, po katerem se morajo odsloviti tuji iz veleposelstviških služb.

Ne samo v Prekmurju, tudi pri nas imajo zasedena vsa upraviteljska mesta samo Nemci, nevedši našega jezika. Spričo tega pa si lahko

mislimo, kako naj potem ljudstvo vzljubi in spoštuje svoj jezik, če mora še vedno prosjačiti na svoji zemlji v nemščini ohole »verwalterje«. Skrajni čas je že, da se postavi na ta mesta naše ljudi. Je pa tudi sramotno, da se po tolikem času še vedno uraduje v tujem jeziku. Na čelu vseh prednjači »Meindlova« uprava posestva v Apačah, kjer je kot upravitelj neki zagrižen Nemeec. Naravnost izzivalni so naslovi na kuvertah te uprave, ki so vsi samo nemški in to v SHS Apačah. Mi ne moremo razumeti tega zadržanja. Mar se pardonira res tega človeka samo radi prirejanja lovov. Pričakujemo, da naše oblasti poučijo g. Meindla, da mora namestiti le naše ljudi, če hoče, da bo uspela njegova trgovina. Enako velja seveda tudi za grofe in druge nemške posestnike.

Sramotni oder.

Nemška nesramnost. V delavnici južne železnice v Mariboru je bil uslužben nemški uradnik Schönherr, ki je avstrijski državljani. Ker ni hotel optirati za to proklete Jugoslavijo in ni prošil za državljanstvo, se ga je šele po dolgem dreganju odslovilo pred kratkim iz službe, to pa zato tako kasno, ker so ga ščitile različne nemške kreature, katerih je še vse polno pri južni železnici na visokih mestih. V slovo je odslovljeni germanski nadež napisal sledeče: »Der bekannte Dank der Südb. Ges. besteht darin, daß man einen braven, recht-schaffenen Beamten einfach hinaus-wirft. — Die beigelaufenen Russen werden behalten, die Einheimischen werden gekündigt!!! Ihr „bernationalen Hetzer, ihr werdet auch einmal was erleben! Es lebe die Gerechtigkeit.« — Ni zadosti, da je žrl naš kruh, še nesramen je povrh tako, kakor zamore biti le Nemeec. Gospoda bodemo obiskali, če se ni pobral šila in kopita in mu bodemo dali orjunaški vizum po grbi, da bo rajša v Lačenberg bolj sladka. Zato brzo gospodine in ne odlašajte.

Občina Luščka vas, okraj Slovenska Bistrica, kronovina Avstrija. Dne 5. januarja 1923 je gospod Rober, župan v Luščki vasi, okraj Slovenska Bistrica izstavil služkinji Uršuli Valand poselsko knjizico v kateri je pri kronovini napisal: **Avstrija!** Knjizica nosi številko registra 56. Radovedni smo, če omenjeni g. župan tudi na drugih uradnih spisih rabi označbo: **kronovina Avstrija** in kaj pravi k temu pristojno

srezko poglavarstvo? Javnost pa vprašamo, če spada župan ki še vedno živi v »Avstriji« na župansko mesto v jugoslovanski Luščki vasi? Toliko za danes.

ZRNA.

Socialistu! »Sami pravite: »Obrekovanje je banditstvo!« Samo če bi se sami po tem tudi ravnali, pa vas ne bi bilo prištevat med bandite!

Orjunaš. »Pomembno, zelo pomembno, celo nad vse pomembno je vedeti, da je zložil Ivan Pregelj pesem pod imenom »Kaj« predno je dozorel njegov Korak k demunciranju dijakov nacionalistov.« Prosto po Pregljevem epilogu v IV. poglavju »Smonce«.

Primorski odmevi.

Ne prihajajo več tako pogostoma glasovi iz tužnega Primorja do vas, bratje, ki živite v zlati svobodi, da si se niso naše žalostne razmere nič izboljšale, ampak celo poslabšale. Ne zavedate se vsi, kaj vam svoboda nudi, ker trosite in ubijate svoje moči v strankarskih bojih, ki so večkrat nepotrebni in tudi škodljivi za državo. Potrebna je metla, ki naj pomete vse ono, kar ni čisto jugoslovanskega. Mnogi pozabljajo, kaj so žrtvovali naši idealni borci na solunski in dobruški fronti. Ti so prisegli v streških jarkih med ognjem in zročih smrti in obraz svoji dragi Jugoslaviji. Prisegel je tudi celokupni jugoslovanski narod, da bo čuval pridobljeno svobodo in edinstvo države. Prišli pa so razni demagogi in ustanovili stranke s federalističnimi, avtonomističnimi ter podobnimi programi. Jasno je, da organizatorji in voditelji takih strank so izključno ljudje, ki nimajo niti najmanjše pravice, da se s svojimi puhlimi frazami in delovanjem postavljajo na pot konsolidaciji in celo odločujejo o usodi naše mile Jugoslavije. Posledice teh rovarjev čuti tudi mi, čeravno smo umetno tako močno oddeljeni po italijanskih bajonetih, vendar pa smo duševno tako tesno združeni, da nas ne bo mogoče ločiti kar čez noč, kakor menijo laški kulturonosci. Ugotoviti pa moram tu žalostno dejstvo: med našim ljudstvom peša zaupanje v Jugoslavijo, širijo se razna slaba mnenja o vaši državi, ki jih gotovo trosijo med ljudstvo ljudje, ki jim je le lastno korito vzvišen ideal.

Neurejenost in diferenciacija med vami škoduje ne samo vam, ampak žalibog tudi nam Jugoslovenom v Primorju. Nimamo od vas one moralne podpore, ki bi nam bila potrebna v boju proti italijanski invaziji. Bojevati se moramo osamljeni za biti ali ne biti. Kaj pomeni, ko se mora pol milijona podrejenih Jugoslovenov bojevati proti 40 milijonskemu zapovedujočemu narodu, mislim, da si to lahko vsak sam predstavlja.

Ne uporabljajo več naši nasprotniki momentano proti nam ne bomb, ne bencina, ne ricinovega olja, pač pa so se vrgli še z večjo silo na nas z različnimi dekreti, da nas gospodarsko zaslužijo in da nam zadajo narodno in kulturno smrt.

Bliža se novo šolsko leto in italijanizacija v šoli se bo izpopolnila. S tem letom bomo imeli že prve 4 šolske letnike izključno laške, in sicer na podlagi Gentilejeve reforme, katero sedanjí novi naučni minister Casati popolnoma odobrava. Da se tudi na drug način pospešuje asimilacija, za to bo pač v prvi vrsti skrbelo italijansko šolsko društvo »Dante Alighieri«, ki ima razen drugega tudi cilj pospeševati raznarodovanje drugorodcev. Ta cilj je, kakor sploh vsa italijanska objemna politika, nemoralen. Da je temu tako, je to manifestiral sam minister Casati na občnem zboru gorriemenovanega društva, ki se je vršil 8. t. m. na Reki, ko je izjavil: »Življenje jezika je življenje duha.« Logično sledi, da je smrt jezika tudi smrt duha, torej smrt naroda. Raznarodovanje je, da tolmačim ministrove besede, ubijanje. Brezdvomno je ubijanje nemoralno dejanje in ta smoter ima to društvo v programu!

Imamo v Tolminu, kakor je že znano, neko slovensko učiteljsko, ki pa polaga največ važnosti na petje, italijanski in latinski jezik. Ti predmeti so seveda za bodoče slovenske učitelje velike važnosti? Disciplina in pouk pa je sploh pod vsako kritiko, tako, da je ta zavod nam v zasmeh. Povem le toliko, da nekateri profesorji, če se sploh smejo tako imenovati, učijo učence, kakor je treba v šoli slepariti. Je pač to učiteljsko svoje vrste.

Razen sodnij, bolnišnic, cest in vsega kar služi javnemu dobru, mora občina v Italiji tudi šola kakor tudi učitelje iz lastnih sredstev plačevati. Kako naj kakšna uboga kraška ali katerakoli občina nosi bremena šole, morda večrazrednice, je to pod tem režimom vprašanje, na katero se človek spomni z grozo. Ali ne bo prišel morda dan, ko bo občina sama zahtevala, da se dotična šola ukine oziroma zmanjša njen obseg? Ali res niso mogli jugo-

slovenski diplomati niti tu prav nič posredovati?

Tej nemoralni laški politiki pomagata naravno ves državni aparat. Naša dežela je upravno izenačena s starimi pokrajinami, tako so tudi občine prevzele od cerkve stanovske urade in tozadevno vodstvo matrik. Kjer gospodujejo na občinskih uradih italijanski mogotci oziroma njih podrepaniki, bodo gotovo šikanirali naše ljudi pri podelitvi imena otroku. Za uvod se je prva izkazala tržaška občina, ki ni dopustila, da bi otrok dobil slovensko ime. Ponižanje je to, ki ni nikakor dostojno italijanskega naroda, ko se materam in očetom krati pravica, dati otroku ime po lastni volji. Za imeni pridejo na vrsto priimki! Tako želijo naši tirani, naj bi vsaj na zunaj izgledala naša zemlja italijanska.

Tudi narodnemu gospodarstvu preti poguba. Davčni vijaki stiskajo in ubogi davkoplačevalci morajo odšteti horendne vsote davkov, celo od leta 1918. naprej, torej iz let, ko so bile stavbe porušene in polje uničeno. Kje dobiti toliko gotovine, ko ni nikjer nobenega zaslužka in še tega, ki bi se morda ponudil, pograbi lakomni tujec. Dejstvo je, da v novih pokrajinah plačujemo sorazmerno mnogo več davkov kakor pa v starih, kajti kdo ne pozna danes italijanskega knjigovodstva in napovedi davkov! Z vojno odškodnino, kardinalnim vprašanjem Goriške, gre sporo in čudno naprej. Na cela premoženja so vknjižene na račun vojne odškodnine razne laške banke in tem lastnikom obremenjenih imovin preti, da bodo nekega dne na cesti brez strehe. Temu je kriva sama italijanska uprava, ki podpira kapitalistična podjetja na škodo poskodovancev. Naši ljudje so preveč zaupljivo šli na jmanice raznim agentom kakor je Scoppi ali Pelegrini, ki so si na njihov račun napolnili žep s tisočaki in tem pijavkam ne more nihče do živenga.

Koliko čuta imajo italijanski mogotci za vprašanje svojih narodnih manjšin, je najbolj jasno predočil Pisenti, nekdanji videmski prefekt žalostnega spomina, ko je med drugim rekel v Vidmu ob priliki otvoritve tečaja iz italijanske knjizevnosti za slovenske učitelje, da so v svojem ponosu stari Rimljani druga ljudstva prezirali, ker so jih smatrali za osvovjena in v kasnejši dobi z Rimom stopili; danes da vodi Italijo tradicija rimskega imperija!

Bratje in sestre, Jugoslovani, ki ječe v okovih, zaklinjajo vas: bodite edini, deluite vsi za mogočno in edinstveno Jugoslavijo, kajti naša rešitev je v vaši slogi — vaša nesloga je naša smrt!

IVAN ZAKOTNIK
mesni tesarski mojster
Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
Vankovratna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
Je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpriprostejšega do najmodernejšega.
Tiska šolska, mladinska, leposlovna in znanstvena knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v melih in tudi največjih nakladah. — Casopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.
Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Orjunaši! Podpisujte deleže „Ekonomske Orjune“!

Vozi brez bencina!
Adaptiraj svoj avto, traktor ali stabilni motor s patent. HAG - generatorjem!
Vozi z ogljem!
Prospekte in reference daje:
JUGO-HAG
LJUBLJANA, Bohoričeva ulica št. 24.
Telefon šte. 560.
Stroški pri uporabi oglja!

MERAKL
barve, mastila, lake, kit, klej, emalle, čopiče in zalamčeno čisti firnež
najboljše vrste nudi tovarna
Medic-Zankl
d. z o. z.
Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.
Tovarne: **LJUBLJANA-MEDVODE**

Inserirajte v ORJUNI!
SLOGRAD
Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 139. Tel. inter. 130.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.
Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.
Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.